

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3CdoR/10/2025
Identifikačné číslo spisu:	8119213262
Dátum vydania rozhodnutia:	29.10.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Renáta Gavalcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:8119213262.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o O., narodenú B., mal. L., narodeného B. a mal. L., narodeného B., všetci trvale bytom u matky, maloletí zastúpení v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, deti rodičov matky D. narodenej B. zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Troščákom, Prešov, Hlavná 50, a otca Z. narodeného B., o úpravu práv a povinností, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29P/205/2019, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. novembra 2024 sp. zn. 21CoP/57/2024, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Predmetom konania je úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej D., maloletému Z. a maloletému Z. na návrh matky. V priebehu konania súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 29P/205/2019-217 z 30. 9. 2020 zveril maloleté deti do starostlivosti matky s jej oprávnením a povinnosťou maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, zároveň určil povinnosť otca prispievať na výživu maloletej D. sumou 400 eur mesačne, maloletého Z. sumou 300 eur mesačne a maloletého Z. sumu 250 eur mesačne, určil dlžné výživné za obdobie od 20. 8. 2020 do 30. 9. 2020 a styk otca s maloletou D. neupravil a upravil styk otca s maloletým Z. a Z. počas bežného roka, aj počas prázdnin a sviatkov. V dôsledku odvolania Krajský súd v Prešove rozsudkom č. k. 21CoP/198/2020-419 zo 4. 11. 2021 zmenil rozsudok súdu vo výroku o oprávnení a povinnosti maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok matkou tak, že obaja rodičia sú oprávnení a povinní zastupovať a spravovať majetok maloletých detí, zároveň zmenil rozsudok vo výrokoch o výživnom a dlžnom výživnom v spojení s opravným uznesením zo dňa 13. 10. 2020 a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie vo veci.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinstančný súd“) rozsudkom z 12. marca 2024, č. k. 29P/205/2019-846 rozhodol tak, že:

„I. otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. D. sumou 400 eur mesačne, mal. Z. sumou 300 eur

mesačne a mal. Z. sumou 250 eur mesačne, ktoré bude poukazovať k rukám matky, vždy do 15-tého dňa v mesiaci vopred, počnúc dňom 20. 8. 2019 opakovane do budúcnosti,

II. dlžné výživné za obdobie od 20. 8. 2019 do 29. 2. 2024 pre mal. D. vo výške 8.468,34 eura, mal. Z. vo výške 3.759,70 eura a mal. Z. vo výške 2.339,54 eura je otec povinný zaplatiť v lehote 30 dní od vykonateľnosti tohto rozsudku,

III. v prevyšujúcej časti návrh matky z a m i e t a ,

IV. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

2.1. Súd prvej inštancie mal preukázané výdavky maloletých detí, ktoré matka presne vyčíslila a podložila výpismi z účtu alebo bločkami. Do rozhodnutia prvoinštančného súdu boli výdavky detí popísané v rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29P/205/2019-217 zo dňa 30. 9. 2020. Od tejto doby matka preukázala ďalšie výdavky detí, pričom na týchto zvýšených výdavkoch sa čiastočne podieľal aj otec. V priebehu konania v zmysle pokynov krajského súdu matka preukázala výdavky, ktoré deťom uhradila nad rámec bežného výživného, a ktoré otec platil polovičnou sumou, čo je preukázané výpisom z účtu matky, ako aj matkou predloženým prehľadom jednotlivých platieb a tiež bločkami, ktoré založila do spisu. Nárast životných nákladov, ale aj výdavkov maloletých detí v čase rozhodovania súd zohľadnil pri určení výšky výživného v rozvodovom konaní do budúcnosti, kedy určil výživné pre maloletú D. v sume 600 eur mesačne, maloletého Z. v sume 500 eur mesačne a maloletého Z. v sume 400 eur mesačne. Z uvedeného výživného je otec povinný každému z detí sumu 100 eur mesačne poukazovať na ich účet vedený v Slovenskej sporiteľni. Aj keď súd opätovne vykonal dokazovanie zamerané na zisťovanie majetkových pomerov a finančných možností a schopností na strane otca, nebolo možné opätovne zistiť reálne príjmy a výdavky na jeho strane, nakoľko nerešpektoval pokyn súdu a nepredložil peňažné denníky a daňové priznanie aj za ďalšie roky, ktoré súd musel skúmať z dôvodu preukázania jeho príjmov. Jediný doklad, ktorý bol predložený ohľadom jeho podnikateľských aktivít, bolo daňové priznanie za rok 2022, z ktorého mal súd preukázané príjmy v tomto roku vo výške 80.392,28 eura, čo predstavuje sumu 6.699,35 eura mesačne. Zároveň však z daňového priznania vyplývajú aj výdavky v sume 78.692,13 eura, pri ktorých súd nevedel zhodnotiť účelnosť vynaložených týchto výdavkov, nakoľko ani v znaleckom dokazovaní neboli znalci predložené účtovné doklady za rok 2022, čo otec odôvodňoval tým, že môže odovzdať jedine výpisy z účtu, nakoľko celé účtovníctvo sa ešte nedalo uzavrieť, pretože nebol uzavretý celý rok. Keďže od právoplatnosti uznesenia o ustanovení znalca na zhodnotenie príjmov a výdavkov otca v jeho podnikateľskej činnosti do zaslania znaleckého posudku na tunajší súd, to je do 1. 3. 2023 (pričom uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 9. 2. 2022) ubehla doba necelého roka, na dotaz znalca, či má čakať za dokladmi za rok 2022, ktoré nebolo možné podľa účtovníčky otca predložiť, nakoľko jej neboli doručené všetky účtovné doklady potrebné pre zúčtovanie, súd oznámil znalci, že má vypracovať znalecký posudok len za obdobie rokov 2018 až 2021. Zo záverov týchto znaleckých posudkov neboli zistené neúčelne vynaložené výdaje u otca, to znamená, neboli zistené také výdaje, ktoré by neboli nevyhnutné pre zabezpečenie a udržanie príjmov podnikateľského subjektu Z.. Zdaniteľné príjmy, ktoré znalec zistil z účtovných a predložených dokladov, boli riadne záúčtované v peňažnom denníku a aj v daňovom priznaní a sú v zmysle predmetu podnikania. Súd pri určovaní výšky výživného vychádzal zo záverov znaleckého posudku, zo spät'vzťatia návrhu matkou z dôvodu možného uzatvorenia rodičovskej dohody, ku ktorej nakoniec nedošlo, pričom na strane otca, ako aj z dôvodu súhlasu otca s výškou výživného, aká bola už súdom určená, a ktorú navrhol aj po rozvoze manželstva, ak matka nebude žiadať spätné výživné. Takéto výživné súd považoval za primerané vzhľadom na výdavky detí, ktoré mali v rozhodnom období, ktoré matka preukázala a vydokladovala, a ktoré sa navýšili až v poslednom období, a to prechodom D. na strednú školu, Z. na druhý stupeň základnej školy a Z. do školy, čo sa však odrazilo vo výživnom určenom v konaní o rozvod manželstva. Súd pri výške výživného zohľadnil odôvodnené potreby maloletých detí, možnosti a schopnosti na strane otca, ale najmä to, že otec nepreukázal podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov napriek opakovaným výzvam súdu a aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine s prihliadnutím na nižšie výdavky maloletých detí, aké mali pri porovnaní výdavkov, aké mali v rozvodovom konaní, kedy bolo určené vyššie výživné. Otcovi takto vznikol dlh na výživnom za obdobie od 20. 8. 2019 do 29. 2. 2024 pre maloletú D. vo výške 8.468,34 eura, maloletého Z. vo výške 3.759,70 eura a maloletého Z. vo výške 2.339,54 eura. Uvedené výživné je otec povinný zaplatiť v lehote 30 dní od vykonateľnosti rozsudku.

2.2. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého

žiadene z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“), na odvolania matky a otca, rozsudkom zo 14. novembra 2024 sp. zn. 21CoP/57/2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie; zamietol návrh otca na odklad vykonateľnosti rozsudku; a určil, že žiadene z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3.1. Odvolací súd konštatoval, že matka, ako každý účastník, resp. strana sporu, má v konaní dispozičné oprávnenie, ktoré umožňuje disponovať s konaním alebo jeho predmetom. Dispozíciou s konaním je aj späťvzatie žaloby alebo návrhu vo všeobecnosti. Ide o procesný úkon voči súdu, ktorým navrhovateľ, resp. žalobca prejavuje vôľu, aby súd vo veci ďalej nekonal a meritórne o veci nerozhodoval. Keďže CMP obsahuje osobitné ustanovenia o späťvzatí návrhu, je potrebné primerane aplikovať ustanovenia § 29 CMP. Osobitosť tohto ustanovenia, upravujúceho späťvzatie návrhu v znení jeho odseku 2 spočíva v tom, že súd konanie nezastaví, ak sa mohlo začať aj bez návrhu a je potrebné v konaní pokračovať. Posudzovanie dôvodov z hľadiska ich závažnosti nie je svojvoľné, pretože súd pri posudzovaní širokej škály možných reálnych dôvodov, pre ktoré je potrebné v konaní pokračovať, berie ohľad na jednotlivé skutkové okolnosti prípadu a povahu uplatňovaného nároku, a hodnotí predovšetkým možné dôsledky zastavenia konania z právneho hľadiska a faktického stavu vzťahov medzi účastníkmi a dopad na postavenie účastníkov, s prihliadnutím na mieru ohrozenia ich práv a právom chránených záujmov. V danom prípade ide o konanie, ktoré sa síce začalo na návrh, ale zákon pripúšťa, aby sa začalo aj bez návrhu, pričom odvolací súd z tohto pohľadu považuje za potrebné v konaní pokračovať, posúdiac charakter konania, záujem účastníkov a najmä fakt, že matka v priebehu konania predložila rodičovskú dohodu, ktorú otec nepodpísal, zobrala svoj návrh na späťvzatie návrhu späť. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel odvolací súd k záveru, že prvoinštančný súd v danom prípade postupoval vecne správne a správne aplikoval príslušné procesné normy, keď konanie nezastavil, preto odvolací súd považuje túto odvoláciu námietku otca za nedôvodnú. Odvolací súd dodáva, že toto konanie sa vedie od roku 2019, t. j. 5 rokov, a to práve aj v dôsledku konania otca maloletých.

3.2. Správne postupoval súd prvej inštancie, ak svoje rozhodnutie o výživnom nezaložil výlučne na záveroch znaleckého dokazovania svedčiacich v prospech otca maloletých detí, keď závery znaleckého dokazovania nie sú akceptovateľné v kontexte ďalších vykonaných dôkazov (rozvedených podrobne v odôvodnení napadnutého rozsudku), najmä výsluchov a vyjadrení rodičov, ako aj listinných dôkazov v konaní pred súdom prvej inštancie. V priebehu konania súd viackrát vyzýval otca na predloženie svojich účtovných dokladov pre potreby vypracovania znaleckého posudku, pričom tieto doklady neboli predložené tak, ako boli žiadané súdom. Neboli predložené peňažné denníky za rok 2022 a 2023, pričom daňové priznanie za rok 2022 otec predložil až na pojednávaní dňa 12. 3. 2024, kedy zároveň predložil aj doklad o pozastavení výkonu advokácie, a to rozhodnutím Slovenskej advokátskej komory z 2. 1. 2024, pričom pozastavenie bolo na vlastnú žiadosť zo dňa 1. 8. 2023. Slovenská advokátska komora pozastavila advokátsku činnosť s účinnosťou od 1. 1. 2024. Odvolací súd preto dospel k záveru, že otec neuviedol v zásade žiadne relevantné námietky, ktoré by mohli zakladať dôvodné pochybnosti o záveroch súdu prvej inštancie vo vzťahu k dokazovaniu zameraného na zisťovanie majetkových pomerov a finančných možností a schopností na strane otca, a správne súd konštatoval, že nebolo možné opätovne zistiť reálne príjmy a výdavky na jeho strane, nakoľko nerešpektoval pokyn súdu a nepredložil peňažné denníky a daňové priznanie aj za ďalšie roky, ktoré súd musel skúmať z dôvodu preukázania jeho príjmov. Súd vyčerpávajúco zdôvodnil v bodoch 43. - 46. odôvodnenia napadnutého rozsudku, prečo aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine, z uvedených dôvodov považuje odvolací súd tieto námietky otca za nedôvodné. V prejednávanej veci má odvolací súd za to, že súd správne reflektoval potreby maloletých, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že súdom určená suma spravodlivo zodpovedá ich odôvodneným potrebám, a to vo všetkých smeroch, t. j. pokiaľ ide o stravu, ošatenie, náklady súvisiace so školskou dochádzkou a voľnočasovými aktivitami a zdravotným stavom. Osobne sa o maloleté deti prevažne stará matka, pričom výkon jej osobnej starostlivosti je potrebné vziať do úvahy v zmysle § 62 ods. 4 Zákona o rodine aj v kontexte vyživovacej povinnosti. Bolo preukázané, že výdavky maloletých hradia obaja rodičia, avšak v posudzovanej veci odvolací súd vníma, že v individuálnych situáciách dochádza medzi rodičmi ku konfliktom pri úhrade výdavkov na maloleté deti. Odvolací súd predpokladá výdavky matky pohybujúce sa na úrovni cca 250 eur - 400 eur mesačne na každé z mal. detí, ak k tomu pripočítame výdavky matky na ubytovanie a

výdavky v súvislosti so zdravotným stavom, s voľnočasovými aktivitami dieťaťa a ostatné nepravidelné výdaje. Odvolací súd tak vo vzťahu k odôvodneným potrebám maloletých považuje súdom prvej inštancie určenú sumu 400 eur mesačne na mal. D. sumu 300 eur mesačne na mal. Z. a sumu 250 eur mesačne na mal. Z., ktorou sa má podieľať otec na výžive detí za primeranú, zohľadňujúc aj prídavok na každé dieťa v sume 60 eur, ktorým štát prispieva matke na výchovu a výživu dieťaťa a tiež podiel matky na výživnom. Časť z odôvodnených potrieb mohla a aj mala byť uspokojovaná z prídavkov na maloleté deti. Po odpočítaní tejto sumy výdavky na maloleté deti by mali uhrádzať ich rodičia. Následne treba konštatovať, že pri výživnom zo strany otca vo vzťahu k mal. D. vo výške 400 eur a výživnom zo strany matky, napr. vo výške 200 eur a prídavkoch na dieťa, celková suma takmer 650 eur je postačujúca na výživu maloletej vzhľadom na jej odôvodnené výdavky a potreby. Uvedené platí aj pri výživnom zo strany otca vo vzťahu k mal. Z. vo výške 300 eur a výživnom zo strany matky, napr. vo výške 150 eur a prídavkoch na dieťa (celková suma takmer 510 eur) a vo vzťahu k mal. Z. pri výživnom zo strany otca vo výške 250 eur a výživnom zo strany matky, napr. vo výške 120 eur a prídavkoch na dieťa (celková suma takmer 430 eur). Súdom určené výživné zodpovedá matkou preukázaným výdavkom, ktoré aj odvolací súd považuje v niektorých položkách za nadhodnotené a nedôvodné. Súd prvej inštancie správne ustálil osobné a majetkové pomery oboch rodičov, a tiež odôvodnené potreby maloletých detí, z čoho mal za preukázané, že na strane otca ako povinnej osoby vo vzťahu k maloletým, sú dané dostatočné pomery pre to, aby boli potreby maloletých pokryté výživným v rozsahu, v akom určil súd prvej inštancie. Odvolací súd pri určení výživného nezistil vybočenie z medzí zaužívanej rozhodovacej činnosti súdov, ak súd pri výške výživného zohľadnil, že otec nepreukázal podklady na zhodnotenie svojich majetkových pomerov napriek opakovaným výzvam súdu a aplikoval ustanovenie § 63 ods. 1 Zákona o rodine. Otcove tvrdenie, že jeho príjem je cca 1.100 eur mesačne je v zjavnom rozpore so zisteniami o otcovom majetku a príjmoch (vlastníctvo zbraní, nehnuteľností, výkon advokácie, činnosť dražobníka, zamestnávanie ďalších osôb) a je dôvod na aplikáciu ustanovenia § 63 ods. 1 Zákona o rodine, pretože otec hodnoverne nepreukázal celý svoj skutočný príjem (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. septembra 2022, sp. zn. 6Cdo/107/2022 zverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR 6/2023). Odvolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

3.3. Keďže odvolací súd nezistil dôvod na aplikáciu výnimky v zmysle § 55 CMP, pokiaľ ide o trovy odvolacieho konania, o týchto rozhodol podľa § 396 CSP v spojení s § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP.

4.1. Dovolateľ uvádza, že okresný súd po procesnej stránke z právne neudržateľných príčin späťvzatie späťvzatia návrhu matky akceptoval, opätovne sa neunúval o uvedenom kroku matky oboznámiť dovolateľa a v konaní pokračoval ako keby k späťvzatiu návrhu ani nedošlo. Podľa dovolateľa došlo k zásadnému zásahu do zásady rovnosti účastníkov konania, keď súd pri hodnotení možných následkov zastavenia konania z právneho hľadiska a faktického stavu vzťahov medzi účastníkmi a dopadu na postavenie účastníkov s prihliadnutím na mieru ohrozenia ich práv a právom chránených záujmov nepomerne zvýhodnil matku maloletých a žiadnym spôsobom nevzal na zreteľ následky pokračovania v konaní na osobu dovolateľa ako rovnocenného účastníka konania.

4.2. Ďalej namieta nerovný prístup súdov pri hodnotení dôkazov, keď okresný súd a aj krajský súd bez racionálneho odôvodnenia a zákonného podkladu v konaní v rámci procesu dokazovania odignorovali závery znaleckého posudku znalca F., nakoľko závery znaleckého dokazovania svedčia v prospech otca maloletých detí a znalecké dokazovania nie sú v súlade s ostatnými prevedenými dôkazmi. Taktiež namieta nerovný prístup súdov v rámci preukazovania a hodnotenia dôvodnosti výdavkov a odôvodnených potrieb maloletých detí. Matka maloletých detí v priebehu celého konania usilovne dokladala kadejaké bločky a účty, ktoré nie je jednoznačne zrejme určiteľné či patrili skutočne a výlučne jej, a či boli použité na uspokojenie potrieb práve našich maloletých detí. Nie je zo strany matky taktné dožadovať sa pod rúškom výživného na maloleté deti náhrady svojich vlastných výdavkov, ktoré podľa úsudku dovolateľa nie je povinný financovať.

4.3. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného

súdu zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.

5. Matka vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že subjektívny názor otca (ako účastníka) o nedostatočnom odôvodnení súdneho rozhodnutia nezakladá nesprávny procesný postup súdu, ktorým by bolo znemožnené účastníkovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva. Matka k námietke ohľadom späťvzatia návrhu uvádza, že k platnému a účinnému späťvzatiu návrhu zo strany matky nikdy nedošlo. Pravda je taká, že otec ako advokát vedome oklamal právneho zástupcu matky (tiež advokáta), ktorý vychádzal z toho, že otec ako advokát je povinný konať čestne a dodržiavať pravidlá etiky, čo sa však ale nestalo a otec vedome klamal a postupoval nečestne v tom, že podpíše rodičovskú dohodu, pričom platnosť a účinnosť späťvzatia návrhu bola podmienená tým, že otec podpíše rodičovskú dohodu, čo otec ale nikdy neurobil. Na predmetnú vec je uplatniteľné ust. § 29 ods. 2 CMP, a keďže súd prvej inštancie vo veci konal, je zrejmé, že danú situáciu (poznajúc podvodné praktiky otca a jeho nespoluprácu pri zisťovaní jeho príjmov) vyhodnotil tak, že je potrebné v konaní pokračovať a rozhodnúť o výživnom v záujme mal. detí, keďže toto vyžaduje ochranu súdu. Matka navrhuje, aby dovolací súd odmietol dovolanie otca, eventuálne zamietol dovolanie otca ako nedôvodné.

6. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť

nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

11. Dovolateľ v prvom rade namietal, že okresný súd po procesnej stránke z právne neudržateľných príčin späťvzatie späťvzatia návrhu matky akceptoval a v konaní pokračoval ako keby k späťvzatiu návrhu ani nedošlo. Podľa dovolateľa došlo k zásadnému zásahu do zásady rovnosti účastníkov konania, keď súd pri hodnotení možných následkov zastavenia konania zvýhodnil matku maloletých a žiadnym spôsobom nevzal na zreteľ na osobu dovolateľa ako rovnocenného účastníka konania.

12. Podľa ust. § 29 zák. č. 161/2015 Z. z. (Civilný mimosporový poriadok) navrhovateľ môže počas konania zobrať návrh na začatie konania späť, a to celkom alebo sčasti. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví (odsek 1). Súd konanie nezastaví, ak sa mohlo začať aj bez návrhu a je potrebné v konaní pokračovať (odsek 2).

13. Dovolací súd poukazuje, že späťvzatie návrhu na začatie konania je prejavom dispozičného princípu, ktorý v istej, hoc modifikovanej podobe platí aj v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku. Najmä ak možno začať konanie len na návrh, nemôže byť účastník nútený v tomto konaní ďalej pokračovať a na základe vlastného procesného úkonu, po splnení zákonných podmienok, prísť k jeho zastaveniu, či už celkom, alebo v časti, a to bez meritórneho rozhodnutia.

13.1. Za určitých okolností nemusí byť vôľa navrhovateľa smerujúca k späťvzatiu návrhu na začatie konania relevantná. Napriek dispozičnému úkonu navrhovateľa súd nemusí konanie zastaviť, ak usúdi, že je vhodné najmä s ohľadom na ochranu verejného záujmu v konaní ďalej pokračovať alebo ak je daný kvalifikovaný nesúhlas niektorého z účastníkov konania. Vôľa navrhovateľa skončiť konanie bez meritórneho rozhodnutia môže byť za určitých okolností obmedzená verejným záujmom. Tento dominuje v prípadoch, ak konanie možno začať aj bez návrhu. Civilný mimosporový poriadok jednoznačne uvádza, ktoré konania možno začať aj bez návrhu tak, že ak je to možné, konanie začať len na návrh, Civilný mimosporový poriadok to výslovne identifikuje v paragrafovom znení zákona (napr. podľa § 93 CMP sa konanie o rozvod manželstva začína len na návrh).

13.2. Ako príklad možno uviesť podanie návrhu na určenie výživného na maloleté dieťa, pričom navrhovateľ by sa s odstupom času v prebiehajúcom konaní rozhodol zobrať návrh na začatie konania späť. Ak by súd vyhodnotil s ohľadom na okolnosti prípadu, s dôrazom na ochranu záujmov maloletého, že je potrebné v konaní ďalej pokračovať, späťvzatie návrhu nepripustí. (§ 29 [Späťvzatie návrhu]. In: SMYČKOVÁ, Romana, a kol. Civilný mimosporový poriadok. 2. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2024).

13.3. Dovolací súd zdôrazňuje, že strany sporu majú v konaní rovné postavenie spočívajúce v rovnakej miere možností uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (článok 6 CSP). Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorémukoľvek účastníkovi konania. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach, ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95). O tom, ako v tom ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (pozri napr. 3Cdo/321/2015, 3Cdo/888/2015, 3Cdo/156/2016, 3Cdo/90/2017).

13.4. V danom prípade dovolací súd musí konštatovať, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán pri rozhodovaní o nezastavení konania. Z obsahu tejto dovolacej námietky je zrejmé, že dovolateľ považuje za porušenie zásady rovnosti strán to, že súd pri hodnotení možných následkov zastavenia konania nepomerne zvýhodnil matku maloletých a žiadnym spôsobom nevzal na zreteľ následky pokračovania v konaní na osobu dovolateľa ako rovnocenného účastníka konania. Je však potrebné uvedomiť si, že v danom prípade ide o konanie, ktoré sa síce začalo na návrh, ale zákon pripúšťa, aby sa začalo aj bez návrhu. Odvolací súd v tomto smere správne postupoval, keď považoval za potrebné v konaní pokračovať, kde posúdil charakter konania, záujem

účastníkov a najmä fakt, že matka v priebehu konania predložila rodičovskú dohodu, ktorú otec nepodpísal, zobrala svoj návrh na späťvzatie návrhu späť. Odvolací súd dospel k relevantnému záveru, že prvoinštančný súd v danom prípade postupoval vecne správne a správne aplikoval príslušné procesné normy, keď konanie nezastavil, s prihliadnutím aj na skutočnosť, že toto konanie sa vedie od roku 2019, t. j. 5 rokov, a to práve aj v dôsledku konania otca maloletých. Podstata dovolania a jeho dôvodov nemôže byť založená na polemike s vybranou argumentáciou súdov. Samotným rozhodnutím súdu a právnym posúdením sporu súdom totiž nemôže dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces, a teda ani k porušeniu zásady rovnosti strán sporu, pretože sa tým strane sporu neznemožňuje realizovať jej procesné oprávnenia v priebehu konania pred súdom.

14. Dovolateľ namietal aj nesprávne vyhodnotené dokazovanie a nedostatočné zistenie skutkového stavu veci. Najmä poukazoval na to, že súdy odignorovali závery znaleckého posudku znalca IZ. ako aj namietal preukazovanie a hodnotenie dôvodnosti výdavkov a odôvodnených potrieb maloletých detí, čím súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán pri vykonávaní dokazovania.

15. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

16. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti, (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012).

17. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

18. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani v zmysle novšej právnej úpravy civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 2Cdo/344/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a III. ÚS 504/2024, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

18.1. Čo sa týka namietaných záverov znaleckého dokazovania, odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí v bodoch 21. a 22. relevantným spôsobom s danou námietkou vysporiadal, že „... podľa ustálenej súdnej praxe od iných dokazných prostriedkov sa dôkaz znaleckým posudkom podaným ústne či písomne líši tým, že jeho hodnoteniu (podľa § 191 CSP) nepodliehajú znalecké závery v zmysle ich odbornej správnosti, súd pritom hodnotí presvedčivosť posudku, čo do jeho úplnosti vo vzťahu k zadaniu, logické

odôvodnenie znaleckého nálezu a jeho súlad s ostatnými prevedenými dôkazmi. Ide o špecifický a významný dôkaz, ktorý súd použije pri rozhodovacej činnosti založenej na riešení odbornej otázky. Správne postupoval súd prvej inštancie, ak svoje rozhodnutie o výživnom nezaložil výlučne na záveroch znaleckého dokazovania svedčiacich v prospech otca maloletých detí, keď závery znaleckého dokazovania nie sú akceptovateľné v kontexte ďalších vykonaných dôkazov (rozvedených podrobne v odôvodnení napadnutého rozsudku), najmä výsluchov a vyjadrení rodičov, ako aj listinných dôkazov v konaní pred súdom prvej inštancie. V priebehu konania súd viackrát vyzýval otca na predloženie svojich účtovných dokladov pre potreby vypracovania znaleckého posudku, pričom tieto doklady neboli predložené tak, ako boli žiadané súdom. Neboli predložené peňažné denníky za rok 2022 a 2023, pričom daňové priznanie za rok 2022 otec predložil až na pojednávaní dňa 12. 3. 2024, kedy zároveň predložil aj doklad o pozastavení výkonu advokácie, a to rozhodnutím Slovenskej advokátskej komory zo dňa 2. 1. 2024, pričom pozastavenie bolo na vlastnú žiadosť z 1. 8. 2023. Slovenská advokátska komora pozastavila advokátsku činnosť s účinnosťou od 1. 1. 2024.“

18.2. Odvolací súd taktiež vo svojom rozhodnutí po vyhodnotení skutkového stavu dospel k záveru, že v prejednávanej veci súd prvej inštancie správne reflektoval potreby maloletých, odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že súdom určená suma spravodlivo zodpovedá ich odôvodneným potrebám, a to vo všetkých smeroch, t. j. pokiaľ ide o stravu, ošatenie, náklady súvisiace so školskou dochádzkou a voľnočasovými aktivitami a zdravotným stavom. Odvolací súd pri výške výživného zohľadnil odôvodnené potreby maloletých detí a správne prihliadal na nižšie výdavky maloletých detí v porovnaní s výdavkami v rozvodovom konaní, kedy bolo určené vyššie výživné a tiež výživné na tvorbu úspor.

18.3. Podľa dovolacieho súdu obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán pri vykonávaní dokazovania. Súd prvej inštancie i odvolací súd vytvorili obom stranám sporu rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a k vyjadreniam, ako aj rovnakú možnosť navrhovať dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo účastníka konania/strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu, vrátane ich dôvodov a námietok (porov. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010).

19. Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

20. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To, akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

21. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním

navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ neopodstatnene namieta v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.